

*Бордюг В.В.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
Валерко Р. А.,
д.с.-г.н., доц., професор кафедри екології та природоохоронних технологій,
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У 2015 році Організація Об'єднаних Націй ухвалила Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року (Agenda 2030), у якому визначено 17 Цілей Сталого Розвитку (ЦСР). Вони охоплюють економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку й становлять глобальний орієнтир для держав, бізнесу, науки та громадянського суспільства. Сучасна наука відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації ЦСР, формуючи теоретичні основи, інструменти моніторингу та практичні механізми досягнення цілей.

Цілі Сталого Розвитку стали ключовим орієнтиром для глобальної та національної політики, а також важливим об'єктом наукових досліджень. Вони інтегрують соціальні, економічні та екологічні виміри розвитку, створюючи основу для міждисциплінарного аналізу та пошуку практичних рішень. Наукова спільнота дедалі більше зосереджується на вивченні взаємозв'язків між окремими цілями, визначенні показників їх досягнення та адаптації глобальних орієнтирів до локальних умов.

З метою систематизації пріоритетів досліджень у сфері сталого розвитку нижче наведено приклади основних напрямів наукового аналізу за окремими ЦСР та відповідних індикаторів (табл. 1).

Таблиця 1

Цілі Сталого Розвитку у фокусі наукових досліджень

Ціль Сталого Розвитку	Напрямок наукових досліджень	Приклади показників / індикаторів
ЦСР 6. Чиста вода і санітарія	Якість та доступність водних ресурсів; оцінка ризиків для здоров'я	концентрація нітратів, вміст важких металів, індекс якості води (WQI), доступ до безпечної питної води (%)
ЦСР 7. Доступна та чиста енергія	Відновлювані джерела енергії, енергоефективність	частка ВДЕ у загальному балансі (%), викиди CO ₂ від енергетики, індекс енергоефективності
ЦСР 11. Стійкі міста та громади	Урбанізація, транспорт, управління відходами	рівень забруднення повітря (PM _{2.5}), площа зелених зон (%), кількість екологічно сертифікованих будівель
ЦСР 13. Боротьба зі зміною клімату	Моделювання кліматичних сценаріїв, адаптація та пом'якшення	динаміка середньорічної температури, викиди парникових газів (CO ₂ -eq), рівень впровадження кліматичних стратегій
ЦСР 15. Збереження наземних екосистем	Біорізноманіття, деградація земель, лісові ресурси	площа лісів (% території), індекс біорізноманіття, кількість зникаючих видів за IUCN

Отже, систематизація напрямів наукових досліджень за окремими ЦСР демонструє їх тісну взаємопов'язаність та міждисциплінарний характер. Використання кількісних індикаторів дозволяє не лише оцінювати прогрес у досягненні глобальних цілей, але й формувати науково обґрунтовані рекомендації для державної політики, бізнесу та місцевих громад. Таким чином, наука виступає ключовим інструментом у реалізації Порядку денного ООН до 2030 року, забезпечуючи інтеграцію глобальних пріоритетів у локальні стратегії сталого розвитку.

Література:

1. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О., Пацева І. Г., Бондарчук В. М., Войналович І. М. Оцінка прогресу досягнення Цілі Сталого Розвитку № 6 в Україні. *Екологічні науки*. 2024. Вип. 4 (55). С. 197-201. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.4-55.32>.
2. Цілі Сталого Розвитку: Україна / Національна доповідь. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>.